

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ
з навчальної дисципліни
«Філософія мистецтва»

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра музикознавства та музичної освіти
Програма екзамену з дисципліни «Філософія мистецтва»
Курс: II
Спеціальність: 025 Музичне мистецтво ОПП 025.00.02 Сольний спів
Форма проведення: усна / письмова
Тривалість проведення: 4 годин (3 год. – відповіді на питання білетів; розрахунок за нормативами: 0,33 години на магістра; 1 год. – тести).
Екзаменатори: Опанасюк О.П., д. мис-ва, проф. кафедри; Олексюк О.М., д.п.н., завідувач кафедри
Максимальна кількість балів: 40. Зміст: 1) усно: два теоретичні питання – максимально 30 балів (по 15 балів на кожне питання); 2) письмово: тести – максимально 10 балів (по 1 балу на кожне з 10 визначених питань тестів).
<p>36–40 балів за відмінне висвітлення змісту визначених питань; в сумі у вказаних двох питаннях допускаються 1–2 незначних помилок. Магістр демонструє високий рівень опанування дисципліною: дає правильну й лаконічну відповідь на питання; правильно визначає і характеризує зміст понять та явищ; робить 1–2 помилки у відповідях на питання тестів.</p> <p>31–35 балів за добре висвітлення змісту визначених питань; в сумі у вказаних двох питаннях допускаються 3–5 незначних помилок, а також 3–5 помилок у відповідях на питання тесту. Магістр демонструє добрий рівень опанування дисципліною: загалом дає правильну відповідь на питання; з незначними помилками визначає і характеризує зміст понять та явищ; робить 3–5 помилок у відповідях на питання тестів.</p> <p>25–30 балів за посереднє висвітлення змісту визначених питань; в сумі у вказаних двох питаннях допускаються 6–10 різної складності помилок, а також 6–9 помилок у відповідях на питання тесту. Магістр демонструє середній рівень опанування дисципліною: з помилками відповідає на питання; з помилками визначає і характеризує зміст понять та явищ; робить 6–10 помилок у відповідях на питання тестів.</p> <p>1–24 бали за низький рівень висвітлення змісту визначених питань; в сумі у вказаних двох позиціях допускаються більше 10 різної складності помилок, а також більше 10 помилок у відповідях на питання тесту. Магістр демонструє низький рівень опанування дисципліною: з грубими помилками відповідає чи не може дати відповідь на питання; з грубими помилками визначає і характеризує зміст понять та явищ; робить 10 помилок у відповідях на питання тестів.</p>

Перелік допоміжних матеріалів:

1. Богачов А. Л. Філософська герменевтика. Навчальний підручник. Київ : Курс, 2006. 405 с.
2. Годж С'юзі. Коротка історія мистецтва / Переклад з англійської Павла Мигалія. Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. 224 с.
3. Естетика: навчальний посібник / за ред. Л. Б. Мартиненко. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 137 с. URL: <http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6620/1/Estetyka.pdf>
4. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. Київ : «МП Леся», 2014. 613 с.
5. Естетика: Підручник / За заг. ред. Л. Т. Левчук. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
6. Естетика мистецтва: навчальний посібник / Уклад. Л. Б. Мартиненко, О. В. Гончарова. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 272 с.
7. Єщенко Т. А. Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти: монографія / науковий редактор проф. М. І. Степаненко. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2021. 470 с.
8. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 592 с.
9. Кримський С. Б., Павленко Ю. В. Цивілізаційний розвиток людства. Київ : Фенікс, 2007. 316 с.
10. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
11. Лисий І. Філософія і мистецька культура. Київ : КМ Академія, 2004. 368 с.
12. Мовчан В. С. Естетика: Навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 527 с.
13. Опанасюк О. П. Іntenціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти: монографія. 3-є видання, виправлене. Київ : Освіта України, 2020. 472 с.
14. Опанасюк О. П. Художній образ: структурна феноменологія і типологія форм: монографія ; видання 2-ге, перероблене та доповнене. Київ : Освіта України, 2021. 320 с.
15. Сидоренко Т. М., Стороженко Л. Г. Структуризація тексту: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2017. 132 с.
16. Філософія [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та інші. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
17. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв. Навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2015. 452 с.

18. Гадамер Г.-Г. Істина і метод / Переклад з німецької. Київ : Юніверс, 2000. Т. 1 : Герменевтика I : Основи філософської герменевтики. 464 с.
19. Гайдеггер Мартін. Дорогою до мови / Переклад з німецької Володимир Кам'янець. Львів : Літопис, 2007. 232 с.
20. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття / Переклад з французької О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ : Український центр духовної культури, 2011. 552 с.
21. Філософський енциклопедичний словник / Голова редколегії В. І. Шинкарук. Київ : Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2002. 744 с.
22. Шульгіна В. Д., Яковлев О. В. Смыслові засади концепції інтенціоналізму культури і мистецтва Олександра Опанасюка // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії. Зб. наук. праць. Вип. 18 / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2018. С. 271–275.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Зміст та предмет філософії мистецтва. Відмінність філософії мистецтва від філософії, мистецтвознавства, музикознавства, естетики, літературознавства.
2. Тематологія та проблемне поле філософії мистецтва.
3. Проблема визначення мистецтва. Філософське визначення мистецтва.
4. Традиційна (класична) і сучасна (некласична, нонкласична) філософії мистецтва.
5. Теорії походження мистецтва (фізіологічна / ритмічна / трудова; еволюційна; креаційна; наслідування; магічна; любовна; лінгвістична; синкретична; спонтанного стрибка) в розрізі філософії мистецтва.
6. Принципи відображення у мистецтві; «заданий предмет» пізнання в природничих науках і «створений предмет» як вираження образів світу та його пізнання у мистецтві.
7. Види та класифікація мистецтв. Функції мистецтва у житті суспільства.
8. Філософія мистецтва та філософія людини: онтологічний аспект.
9. Взаємозв'язок мистецтва та культури; культура як квінтесенція мистецтва: філософський аспект.
10. Процесуальність і структуральність культури і мистецтва: історичний, метаісторичний вимір.
11. Форми мистецтва (символічна, класична, романтична) та метаісторична концепція розвитку світової художньої культури Г. Гегеля.
12. Культура як живий суспільний організм. О. Шпенглер та його теорія розвитку культури і мистецтва за аналогією живого організму.
13. Концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка та періодизація розвитку світової художньої культури.
14. Символічний, класичний, романтичний, інтенціональний періоди становлення культури і мистецтва; зумовленість мистецтва процесуальністю культури.
15. Семіотика як наука про знаки та знакові системи. Структура, теоретичні основи і понятійний апарат семіотики.
16. Художній твір, його семантична (знакова) структура.
17. Герменевтика – мистецтво тлумачення змісту явищ. Герменевтика та інтерпретація.
18. Художній текст, його структура та рівні інтерпретації.
19. Художній метод та художній стиль: смислові аспекти, визначення, характеристика понять.
20. Філософські підвалини давнього мистецтва (Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай, Стародавня Греція): смислові акцентуації, мистецькі практики, принципи художнього вираження.
21. Давнє мистецтво у контексті символічної форми мистецтва, за Г. Гегелем; співвідношення форми та змісту у символічному мистецтві давніх культур.
22. Філософи Лао-цзи, Конфуцій, Піфагор, Платон, Аристотель про мистецтво та його роль у житті суспільства.
23. Європейська культура – нове явище у просторі світової цивілізації; її принципи художнього вираження, періоди становлення.
24. Філософсько-естетичні та художні підвалини європейського мистецтва епох Середньовіччя і Відродження.
25. Філософсько-естетичні та художні принципи романського та готичного стилів.
26. Гносеологія, раціоналізм, емпіризм як фундаментальні підвалини буття культури і мистецтва Нового часу, Просвітництва. Іntenції на сучасність, інновації, пошук нового й оригінального в мистецтві.
27. Гносеологія О. Баумгартена; логіка й естетика як дві фундаментальні форми пізнання.
28. Філософія мистецтва І. Канта.
29. Принципи філософського аналізу мистецтва І. Канта в трактаті «Критика здатності

- судження». Сміслові аспекти естетичного і логічного судження.
30. Філософсько-естетичні та художні принципи стилів бароко, класицизму.
 31. Сентенції «класична форма мистецтва» (Г. Гегель), «класичний період становлення Європейської культури» (О. Опанасюк) у проекції на філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва XVII–XVIII ст.
 32. Формування класичної філософії мистецтва в епоху Просвітництва. Й. Вінкельман та його теорія щодо аналізу історичного розвитку мистецтва.
 33. Сентенції «романтична форма мистецтва» (Г. Гегель), «романтичний період становлення Європейської культури» (О. Опанасюк) у проекції на філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва XIX ст.
 34. Романтизм як світоглядна система, програма розвитку культури, мистецтва та художній метод.
 35. Особливості моделі видової специфіки мистецтва у романтиків.
 36. Філософія мистецтва Г. Гегеля.
 37. Філософія мистецтва Ф. Шелінга.
 38. Трагування мистецтва у контексті щаблів становлення волі А. Шопенгауера.
 39. Історичний і метаісторичний вимір буття мистецтва. Розвиток мистецтва в інтенціональний період становлення Європейської культури.
 40. Нонкласика як філософія мистецтва XX–XXI ст.: смислові інтенції та змістові параметри.
 41. Філософські аспекти авангардизму, модернізму, постмодернізму.
 42. Феноменологічні, екзистенційні, психологічні концепти мистецтва (Е. Гусерль, М. Гайдегер, З. Фройд, К.-Г. Юнг).
 43. Мистецтво у контексті глобалізаційних процесів розвитку суспільства. Прогностика майбутнього розвитку культури та мистецтва.

Екзаменатор _____ О. Опанасюк

Завідувач кафедри _____ О. Олексюк